

A. Ibilbidea

AIZPITARTEKO KOBAZULOAK + LANGAGORRIKO ZISTA

Perurena tabernaren ezkerretatik igarotzen den errepidea hartu behar duzue. Hasieran espaloia dago, baina gero bide bazterretik joan behar da, kontuz, beraz. Bidean bi kilometro aurrera jarraitu eta eskuinera, belaze batean, Langagorriko zista ikusiko duzu.

Handik aurrera egin, eta berehala Igoin- Akola multzoko zenbait trikuharri iragartzen duen panela topatuko duzu, bide bazterrean ezkerretara. Bertatik, beherantz abiatzen den bidea hartzen baduzue mendian gora barreiatuta dauden trikuharriak aurkituko dituzue, eta handik Igoin- Akola multzora iritsiko zarete.

Trikuharriak ongi seinaleztatuta daude, baina Ibilbidea luzea eta aldapatsua izan liteke adin horretako haurrentzat.

Errepideari jarraitzeko aukera egiten baduzue, Listorretako atsedenekua igaro ondoren, Barrengoloia atsedenekura iritsiko zarete. Hortik aurrera, PR-GI 86 (haitzuloak) ibilbidetik abiatu markesina batera iritsi arte. Bertatik, Aizpitarteko haitzuloetara igotzen den ezkerreko bidea hartu behar duzue.

Ikusten duzuenek, atsedeneku horietan aukera izango duzu ikasleekin bazkaltzeko. Iturriak badaude. Autobusa atsedeneku horietaraino iristen da.

AIZPITARTEKO KOBAZULOAK

Aizpitarteko kobazuloak bost leizez osaturik daude. Leize handienak III. eta IV. dira.

Milaka urte dira kobak ezagutzen direla, Araban, Gipuzkoan, Bizkaian eta Nafarroan aurkitutako lehen aztarnategi paleolitikoa da, eta gainera, Kantauri osoko garrantzitsuenetakoa.

Aizpitarteko zenbait koba paleolito garaiko ehiztarien bizileku izan ziren, duela 35.000 urte gutxi gorabehera.

Udal jabetzakoak diren koba horiek, XX. mendearen hasieran txanpiñoi ustiaketa egiteko alokatu ziren. Horrek asko baldintzatu ditu gaur egun ere egiten ari diren indusketak.

Kobazuloetan aurkitu diren objektuak hauek dira, besteak beste: maskorrak, animalien hezurak, jendeak eginiko **bi lerro horzduneko bost arpoi**, gezien dozena bat punta, gaizki tailatutako hainbat silex, brontzezko objektuak eta abar.

LANGAGORRIKO ZISTA

Burdin aroko monolito ikusgarria da. Ehorzketak egiteko erabiltzen zuten. Zutik dagoen monolito edo zutarri hori, harlauza formakoa da. Lur gainean 1.20 m altuera du, eta 1.60 eta 0.90 tarteko zabalera. Mendebaldeko aurpegiaren erdian gurutzea du. Gurutzearen ertz bakoitzak triangelu bat du, azpikoan izanik ezik, hor falta baitzaio.

Esaten dutenez, zista horren azpian lepoko aleak, eta urrezko eskumuturrekoak aurkitu zituzten.

Gaur egun monumentua ia etzanik agertzen da. Inguruko baserrikoek diotenez, beste garai batean, antza, monolitoa zutik zegoen. Haren oinarriaren ondoan hazi zen zuhaitz baten sustraiek okertu zuten arte. Konturatu zirenean zuhaitza bota egin zuten.

B. Ibilbidea

Berrozpin + Aitzetako Txabala + Txoritokietako Zutarria

Zamalbide auzoko basilizara iristerakoan, San Markoko gotorlekura doan errepidea hartu behar duzue (adierazita dago). Pistan gora hasi eta basilizatik 1,6 kilometrora, hainbat seinale dituen bidegurutzearekin topo egingo duzu. Jarraitu *Txoritokieta mendia* adierazten duen seinalea, ezkerretara, alegia.

Aldapan gora zoazela, eskuin aldean bidexka bat ikusiko duzu, trikuharria markatzen duen seinale hori bat du alboan. Handik abiatzen da arrasto zuria eta berdea duen bidea. Handik gora jarraitu.

Bidegurutzetik 300 bat metrora Aitzetako Txabala atsedenekura iritsiko zara.

Han beste seinale batekin topo egingo duzu, aurrez aurre. **Ezkerreko trikuharri** seinale horiak Aitzetako Txabala adierazten du. Berehala zuhaitzi batera helduko zara, hesiak babestutako eremuan erraz ikusiko duzu trikuharria.

Ondoren, bidean aurrera egin, kare-labe zahar baten ondoan igaroko zara. Aldapan gora igo eta norabideak adierazten duen beste zutabe bat aurkituko duzu. Hartu Txoritokieta adierazten duena. Hantxe eskuinetara atsedenlekua dagoen zelaia aurkituko duzu. Bertan ikusiko dituzu.

BERROZPIN I, II, III TRIKUHARRIAK.

Norabideen zutabera itzulita, Listorreta adierazten duena jarraitu behar duzu Txoritokietako zutarrira iristeko. Bide horri Floreaga bidea ere esaten diote. Mendi bide zabal batetik aurrera egingo duzu. Beste trikuharri seinale hori bat aurkitu arte jarraitu. Seinaleak mendian gora egiten duen eskuineko bidea adierazten du. Bidea jarraitu eta sagastia mugatzen duen hesiaren alboan jarraitu. Beste seinale hori bat topatuko duzu. Langa pasa eta hortxe aurkituko duzu zutarrira, sagarrondo artean.

Bada beste aukera bat, nahiz eta aurrekoa baino deserosoagoa izan, zutarrira heltzeko. Jarraitu Txoritokietako gotorlekura igotzen den errepidetik. Bidea amaitzen denean, haitzen ondotik doan bidetik jaitsi. Kontuz egin behar da bidea. Ibilbide osoa egiteko beharko duzuen denbora, gutxi gorabehera ordubetekoa da. Atsedenlekuak mahaia eta aulkiak ditu, beraz, leku egokia da ikasleekin bazkaltzeko edo hamaiketako egiteko.

Beste aukera bat da San Markoko aparkalekuraino autobusez joatea, eta San Markoko bidea oinez egitea. Handik Txoritokieta aldera doan bidea hartu eta bigarren bidegurutzean, ezkerretara, bidexka bat abiatzen da, Floreagara doana. Bide horretatik ezkerretara dago atsedenlekua.

BERROZPIN I, II, eta III

Egun atsedenlekua den horretan, hiru trikuharri daude. Ehorzketa ganbarak dira. Oso gutxi ageri dira lurrazalera. Indusketak egin gabe daude.

AITZETAKO TXABALA

Trikuharria oso egoera onean kontserbatzen da. Berrozpin, mendi-magalean, kokaturik dago, eta 80 zentimetroko altuera eta 12 metroko diametroa du. Ganberak lau harlauza eta estalkia ditu, eta barrutik angeluzuzena osatzen dute.

Aitzetako txabala izeneko trikuharria topatu zutenek, inguruko toponimia aztertu zuten eta toponimo hori aukeratu zuten trikuharria izendatzeko.

TXORITOKIETAKO ZUTARRIA

Txoritokietako inguruan Txoritokieta izeneko estazio megalitikoa aurkitu zen 1962an.

Itsasoko mailatik 275 metrora dago estazioa, hortaz, Gipuzkoan altura baxuenean dagoen estazioa da,.

Estazio hori osatzen du, hainbat trikuharriz gain, Txoritokietako zutarriak.

Antzinatik, zutarri hori, Astigarragarekiko mugarri gisa erabili da, eta Mugarriaundi izenaz ezagutzen da.

Burdin Arokoa da (900-300 K.a.) eta bere garaiera 1,95 metrokoa da. Haren aurpegi batean gurutze greko bat du grabaturik eta bestean 0 bat.

C. Ibilbidea

BERROZPIN AITZETAKO TXABALA + TXORITOKIETAKO ZUTARRIA + LANGAGORRIKO ZISTA + AIZPITARTEKO KOBAZULOAK

Aurretik proposatutako bi ibilbideak egin litezke egunpasa ibilbide bakarrean.

Txoritokietako zutarria ikusi ondoren, utzi duzun Floreaga bidera itzuli behar duzu. Baserrira heltzen zarenean, porlanezko bidea jarraituz Perurenako bidera jaitsiko zara. Bidea arrasto zuri eta horiz adierazita dago.

Zati hori errepidez egin behar da, ez da luzea baina bide bazterretik erne joan behar da. Han, zubia pasa eta Perurenako tabernara iritsiko zarete. Hortik aurrera B. Ibilbidean proposatutako bidea jarraitzea besterik ez duzue.

Izan kontuan ibilbide honen hainbat zati errepidean zehar egin beharko dituzuela. Bestalde, haurrak ez badaude ohituta ibiltzera ibilbidea luze xamarra gerta dakieke. Alde horiek guztiak baloratu beharko dituzue abiatu aurretik.

D. Ibilbidea

ARDITURRI MEAZULOAK +LUBERRI GEOLOGIA IKASGELA

Oiartzun aldera doan Arditurriko bidegorriaren azken zatian Arditurriko meategiak daude.

Ibilbide laua den arren, herritik oinez egiteko luze xamarra izan liteke. Hainbat aukera egin ditzakezue: autobusez joan bidegorriak duen sarrera guneeetakoren batera: Ugaldetxo, Altzibar, edo Ergoien.

Edo autobusez joan zintezkete Arditurriko sarreraraino eta handik bidegorria hartu. Aukera hori eginez gero, bidegorriaren azkeneko zatia ezagutu ahal izango duzue, hainbat tunel dituena, alegia.

Bestela, Interpretazio zentrotik gertu autobusentzat aparkalekua dago. Interpretazio zentrotik bertatik galerietarako bisita antolatzen da. Inguruan parkea dago, mahai eta aulkiekin. Badaude iturria eta komunak ere.

Eguraldiak laguntzen badu, haurrak errekan ibil daitezke, ez du ia sakonerarik inguru horretan.

Ergoieneraino bueltatzen bazara, han Pagoa industrialdean, Luberri geologia ikasgela aurkituko duzue. Bisitak antolatzen dituzte eta badituzte materialak eta fitxa didaktikoak gaia lantzeko. Inguru horrek ez du eskaintzen aukera handirik hurrekin han egoteko, beraz, hantxe amai liteke ibilbidea.

Bi lekuetan sarrera ordaindu behar da. Kontsultatu taldeentzako eskaintzak haien web guneetan.

ARDITURRIKO MEAZULOAK

Meategiko lana 1986an utzi zuten bertan behera, hogeit hamar mendeko historia zuen meatzeen erauzketak, eta, oraindik ere, ikusgai daude bertako azpiegitura batzuk. Erromatarrek, I. mendean, galena zillarduna erauzten zuten handik, eta horretarako galeria sare zabala sortu zuten. Galeria sare hori mendeen joan-etorrian aldatuz joan den arren, egun bi kilometro baino gehiago dituzten erromatarren galeriak ikus daitezke.

Juan Guillermo Thalacker Ingeniariak 1804an Arditurriko meatzeak bisitatu ostean hurrengo esan zuen: “Laurehun gizonek berrehun urtez ez lituzkete meazulo horiek guztiak zulatuko”.

Adierazpen hori lagungarri izan dakiguke Arditurriko meategiaren tamainaz eta berezitasunaz jabetzeko.

Bi mila urtez baino gehiagoz, ia etengabe, ustiatuak Iberiar penintsulako meatze bakanetarikoa da Arditurri.

LUBERRI GEOLOGIA IKASGELA

Luberri Ikasgune Geologikoak Oiartzun haraneko, Oarsoaldeko eta Aiako Harriko ondasun geologiko nahiz paleontologiko oparoak erakusten ditu. Horrez gain, Euskal Herriko historia geologikoaren berri eskaintzen du, euskal lurren azken 1.000 milioi urteen historia, hain zuzen.

Museoak hainbat areto, gaikako gunek eta beirazko 40 arasa dauzka. Horietan guztietan, Oiartzun haranean eta euskal lurraldeetako bazter askotan hartutako arroka, mineral, fosil eta gai geologiko ugari daude ikusgai, eta haien inguruko sorrerari, ezaugarri nagusi eta agertokiei buruzko argibideak eskaintzen dira horma-irudietan.

Gainera, hainbat jarduera eskaintzen dituzte ikasleekin egin ahal izateko eta laborategian lan egiteko aukera dago. Bisitak antolatzen dituzte eta badituzte materiala eta fitxa didaktikoak gaia lantzeko.